

TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLERDE KADININ SİYASAL TEMSİLİ: SAMSUN ÖRNEĞİ (2009-2024)

Rıfat KARAKOÇ*
Melike ÇAKIR**

ÖZ

Demokrasi, çağlar boyunca farklı anlamlara ve uygulama biçimlerine sahip olmuştur. Dünya nüfusunun giderek artması ve demokrasinin uygulama alanının genişlemesi ise yerel yönetimlere olan önemi artırmıştır. Yerel yönetimler, halkla yakın ilişkiler içerisinde olma imkanına sahip olması ve katılımı kolaylaştırması bakımından demokratik yaşamı desteklemiştir. Öte yandan demokrasinin sahip olduğu farklı anlamlar içerisinde en öne çıkan terimlerden biri ise eşitlik olmuştur. Demokratik anlayışa cinsiyet açısından bir bakış açısı getirildiğinde kadın ve erkeğin önce eşit haklara, sonrasında eşit katılıma sahip olması gerekliliği üzerinde durulmalıdır. Türkiye'de kadınlar, Cumhuriyet'in ilk yıllarında siyasal haklarını elde etmiş ve bu haklarını kullanarak siyasette temsil edilmeye başlanmışlardır. Ulusal ve yerel siyasette yer alan kadınlar, demokrasinin bir parçası olmaya erkeklerden sonra başlamış ve eşit katılım hakkına sahip olsalar da oransal bakımdan eşit katılım sağlanamamıştır. Bu bakımdan çalışmanın amacı kadınların yerel düzeyde temsiline yönelik mevcut durumu ortaya koymaktır. Bununla birlikte çalışma kapsamında yerel yönetimlerde kadın temsili konusu daha dar kapsama indirgenerek Samsun ili özelinde ele alınmıştır. Çalışma doğrultusunda son on beş yılda yapılmış olan yerel seçim sonuçları incelenerek kadınların yerel yönetimlerdeki eksik temsil oranlarına dikkat çekilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yerel yönetimler, Belediyeler, Kadın, Temsil

POLITICAL REPRESENTATION OF WOMEN IN LOCAL GOVERNMENTS IN TÜRKİYE: THE CASE OF SAMSUN (2009-2024)

ABSTRACT

Democracy has had different meanings and forms of practice throughout the ages. The gradual increase in the world population and the expansion of the application area of democracy have increased the importance of local governments. Local governments have supported democratic life in terms of having the opportunity to be in close relations with the people and facilitating participation. On the other hand, one of the most prominent terms among the different meanings of democracy has been equality. When a gender perspective is brought to the democratic understanding, it should be emphasized that women and men should first have equal rights and then equal participation. Women in Türkiye gained their political rights in the first years of the foundation Republic and started to be represented in politics by using these rights. Women in national and local politics started to be a part of democracy after men and although they had the right to participate equally, equal participation could not be achieved proportionally. In this respect, the aim of the study is to reveal the current situation regarding the representation of women at the local level. However, within the scope of the study, the issue of women's representation in local governments was reduced to a narrower scope and discussed specifically in Samsun province: In line with the study, the results of the local elections held in the last fifteen years were examined and the underrepresentation of women in local governments was pointed out.

Key Words: Local Governments, Municipalities, Woman, Representation

Araştırma Makalesi

Makale Gönderim Tarihi: 10.07.2025

Yayına Kabul Tarihi: 16.03.2026

* Doç. Dr., Samsun Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, SAMSUN; ORCID: 0000-0003-3942-7426,
E-posta: rifat.karakoc@samsun.edu.tr

** Doktorant, Samsun Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, SAMSUN; ORCID:
0000-0002-4827-6490, E-posta: melikecakirphd@gmail.com

Giriş

Demokrasi, halkın kendisini temsil etmesine olanak veren ve birçok farklı uygulama biçimi bulunan bir yönetim şekli olmasıyla bilinmektedir. Demokrasinin uygulanırlığı konusu ele alındığında ise ulusal ve yerel faktörlerin bu hususta etkili olduğu dikkati çekmektedir. Demokrasinin ulusal düzeyde işleyişi parlamentolar aracılığıyla milletvekillerinin temsil yetkisini kullanmasıyla gerçekleşirken yerel düzeyde ise yerel yönetim birimleri aracılığıyla olmaktadır.

Yerel yönetimler ve demokrasi ilişkisi ele alındığında demokrasinin ilk ortaya çıktığı halinin, demokrasinin ulusal düzeyde uygulanış şeklinden ziyade yerel yönetimlere daha yakın olduğunu da söylemek yanlış olmayacaktır. Bu tespitin en önemli destekçisi yerel yönetimlerin halkla olan yakın ilişkisidir. Yerel yönetimlerin halk ile olan bu yakın ilişkisinde rol oynayan nüfusun azlığı ve mekânsal büyüklüğün az oluşu hem yerel demokrasiye hem de yerel katılıma katkı sağlamaktadır.

Türkiye’de yerel yönetimlerin tarihsel açıdan gelişimine bakıldığında Osmanlı Devleti’nden günümüze kadar devam eden bir geçmişe sahip olduğunu görmekteyiz. Cumhuriyet’in ilanı ile demokratik bir yönetimin benimsenmesi, yerel yönetimlere olan ilgiyi de artırmış ve bu konuda birtakım gelişmeler de yaşanmıştır. Özellikle yerel yönetimlere katılım bağlamında eksik katılıma yol açan bazı sorunlar giderilerek kadınların da belediyelere ve köy yönetimine katılımı noktasında önemli gelişmeler yaşanmıştır.

Türkiye’de kadın temsili konusunda var olan mevcut eksikliğin giderilmesi noktasında ilk basamak siyasal hakların kazanılması olmuştur. Kadınların belediyelere ve köy yönetimlerine katılımları konusunda önlerinde bulunan engeller kaldırılarak seçme ve seçilme haklarına erişimleri beraberinde yerel yönetimlerde temsilin önünü açmıştır. Nitekim bu gelişme eksik temsil açısından ilk basamağı oluştursa da temsil oranları açısından var olan eksiklik günümüzde halen daha devam eden bir sorun olmaya devam etmektedir.

Bu çalışmada kadınların yerel yönetimlerde temsil edilmesi noktasında var olan durumun ortaya konması için son on beş yılda yapılmış mahalli idareler seçimlerinde belediye yönetimlerine katılım noktasında sayısal verilerin incelenmesi hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda çalışmanın konusu Samsun ili özeline indirgenmiş, bu bağlamda seçim sonuçları incelenerek bazı çıkarımlarda bulunulmaya çalışılmıştır.

Yerel Demokrasi ve Yerel Katılım

Demokrasi, vatandaş katılımına açık, çoğunluğun yönetimine dayanan, müzakere ve tartışmaya açık, liderlerin öncülük etme sorumluluğuna sahip olduğu bir yönetim biçimidir. Yerel yönetimler ise çoğunlukla sınırları belirlenmiş, yasal bir kimliğe ve kurumsal bir yapıya sahip, özel ya da genel kanunlarla tanınmış yetki ve görevleri olan, belli bir derecede mali veya diğer özerklikleri bulunan bölgesel birimlerden meydana gelen bir sistemdir (Hill, 1974: s. 23).

Yerel yönetimler birçok farklı şekilde tanımlansa da genel olarak en yaygın ve en basit haliyle bir tanım yapmak mümkündür. Bu bakımdan Ayman Güler (1998: s. 259), yerel yönetimleri en yaygın anlamıyla "yerel halk tarafından seçilmiş kişilerce yönetilen, özerk ya da bağımsız bir yapıya ve kendisine ait bir maliyeye sahip olan kurum" olarak özetlemiş; Heywood (2015: s. 351) ise yerel yönetimleri en basit haliyle "belli bir muhite; örneğin köy, mahalle, kasaba, şehir veya taşraya özel yönetim" olarak tanımlamıştır.

Yerel yönetimler belediyeler özeline indirgendiğinde, köken bakımından sivil toplum kurumu olarak ilerleme göstermişlerdir. Demokrasi ise ilk olarak yerel düzeyde gelişmiş, sonrasındaysa ulusal düzeye ulaşmıştır. Bu durum demokrasinin daha sağlam ve daha kalıcı olmasına olanak vermiştir. Demokrasinin tam manasıyla var olabilmesi katılımın aşağıdan yukarıya doğru gerçekleşmesi ve sürdürülmesinde yatmaktadır (Eryılmaz, 2002: s. 7).

Yerel yönetimler, yerinden yönetim ilkesi doğrultusunda oluşan farklı türdeki örgütlenmeler arasında büyük bir öneme sahiptir. Yerel yönetimleri tanımlayarak en önem taşıyan özellik ise temsili bir nitelik taşımaları ve yerel demokrasi ile oldukça iç içe olmalarıdır (Yalçındağ, 1995: s. 13). Yerel yönetim geleneği, yurttaşlık bilincine demokratik bir hayatı ve de siyasal katılmayı aşılayan bir gelişmedir. Yerel yönetimlerin güçlü olması yalnızca kentlere ve köylere bayındırlık ve sağlıklı yaşam bakımından katkı sağlayan bir örgüt olmasından değil, aynı zamanda sağlam yapıda demokratik bir terbiyenin de yerleşmesi açısından önemli bir toplumsal süreç olmasına bağlıdır (Ortaylı, 1985: s. 11).

Yerel demokrasi ise kavramsal açıdan yerel yönetim geleneği güçlü olan Amerika Birleşik Devletleri, Almanya veya İsviçre gibi bazı ülkeler için kullanılmaktadır. İlkeler bağlamında ise, yerel demokrasi, demokratik prensiplerin ulusal düzeyle beraber yerel nitelikli kararların da alınması noktasında kullanıldığı ve bu açıdan siyasal katılımın, seçim olgusunun, eşitlik kriterinin, kamu denetimi gibi demokratik değerlerin yerel düzeyde de sağlanmasıdır. İster yerel düzeyde isterse ulusal düzeyde olsun demokrasiyi olağanlaştıran araç ve prensipler arasında çok büyük farklılıklar yoktur. Öte yandan yerel düzeyde ulusal düzeye göre karar alma süreçleri bakımından daha az nüfusun olması ve yerel bölgenin kendine ait koşullarının varlığı öne çıkmaktadır (Şehitoğlu ve Çarkçı, 2022: s. 250).

Demokrasi, ortaklaşa karar alma sürecine olan bağlılığı ifade etmektedir. Bu bakımdan yerel yönetimler, yalnızca halka hizmet etmekle ilgilenmemekte, aynı zamanda kendi yerel bölgesi için kararlar da almaktadırlar. Alınan bu kararlar kolektif bir nitelik taşımakla birlikte hizmet sunulan kişilerin bireysel tercihleriyle sınırlandırılmaz. Bu bakımdan sunulacak hizmetlerin öncelik sıralamasının belirlenmesi, toplumun endişelerinin dile getirilmesi, modern toplumun getirmiş olduğu gerek sosyal gerekse ekonomik zorlukların karşılanması noktalarında tartışmalar, müzakereler ve alınacak kararlarda kolektif olunmasını gerektirmektedir. Bu şekilde politik süreç, hem temsili demokrasi hem de katılımcı demokrasinin çeşitli uygulamalarıyla zenginleşerek daha geçerli bir hale gelmektedir. Öte yandan yerel yönetimin meşruluğu da liderlerin statüsüne veya memurların uzmanlıklarına bağlı değil, demokratik faaliyetlerin ne kadar sağlıklı olduğuna bağlıdır (Commission for Local Democracy, 1995: s. 3).

Yerel yönetimlerin demokratik olmaları, onların demokratik bir toplum içerisinde gelişmesine bağlıdır. Yerel yönetimlerin oynadığı rol demokrasinin aşağıdan yukarıya doğru yayılmasını sağlayan bir kurum olmasından kaynaklanmaktadır. Bu bakımdan yönetenler ve yönetilenler arasındaki mesafe azaldığında yönetilenlerin yönetenleri denetlemesi etkili hale gelmektedir. Demokrasi terimi en basit tanımı itibarıyla halkın kendisini yönetmesi şeklinde ele alındığında, yerel yönetimlerin de katkısıyla demokrasinin aşağıdan yukarıya yayılmasına da imkân tanımaktadır (Pustu, 2005: s. 124).

Bu bakımdan yerel yönetimler açısından temsil kavramının taşıdığı erdemlerden biri de temsil edenler ve temsil edilenler arasında bulunan toplumsal mesafenin az olmasıdır. Bununla

birlikte ulusal boyutta temsil etme imkânı bulunmayan kesimler için temsil tabanını genişletmesi bakımından da ek bir imkân sağlamaktadır. Bu bakımdan yerel yönetimler temsil konusunda daha fazla niteliğe sahiptir (Çitçi, 1996: s. 6).

Siyasal katılma, yönetimi veya siyaseti etkilemek ya da desteklemek amacıyla vatandaşlar tarafından gerçekleştirilen faaliyetleri ifade etmektedir. Siyasal katılmayı bu şekilde tanımlamak daha geniş bir anlam ortaya çıkarır. Bu tanıma göre siyasal katılma, yalnızca siyaseti etkilemeye yönelik faaliyetleri değil, törensel ve destek faaliyetlerini de içermektedir. İnsanlar farklı şekillerde devlet ile ilişki kurmaktadır. Bazı insanlar davranışlarını yalnızca sistemin taleplerine göre ayarlarken bazıları ise sistemi geliştirmeyi ve dönüştürmeyi arzulamaktadır. Bu bakımdan halkın bazıları sistemle pasif bir ilişki içerisindeyken bazıları ise daha aktif olarak rol oynamaktadır. Bazı insanlar için sistem korkutucu veya kafa karıştırıcı olmaktadır bazıları için keşfedilmeyi bekleyen bir nesne olabilmektedir. Tüm bunlarla birlikte odak noktası da herkes için farklıdır. Bazı insanlar sistemin kendilerinden talep ettiği şeylere, bazıları ise sistemden sağlayacakları yarara odaklanmaktadır (Milbrath ve Goel, 1977: s. 2).

Yerel katılım ise araçsal ve amaçsal bakımdan yerel demokrasi üzerinde bir etki bulundurmaktadır. Gerek siyasal sistemin meşruiyeti gerekse gereksinim taşıyan bir yerel hizmetin toplumsal açıdan bir talebe dönüşmesinde yerel katılım kavramı demokrasi içerisinde yaşatılabilir. Taleplerin yönetim mekanizmasına taşınarak bir etki oluşturma araçsal boyutu meydana getirmektedir. Bu noktada katılım hukuki, siyasi ve idari bir takım süreç içerisinde oluşmaktadır. Yerel siyasetin gücünü ise katılımın yerel düzeydeki kararların yön ve içeriği üzerindeki değiştirici potansiyele erişmesi göstermektedir. Bu bakımdan yerel demokrasi, örgütlenmiş olan yerel toplulukların toplumun ihtiyaçlarını göstermesinden mütevellit aslında yerel bağlamda bir siyaset araması gibidir. Amaçsal bakımdan yerel katılım, soyut bir çağrışımda bulunarak yerel demokrasinin yerleşmesi ve sürdürülebilir olmasına vurgu yapar. Demokrasinin, yerel düzeyde hem temsili hem de katılımı içermesi ise siyasal meşruiyete ve toplumsal barışın ve istikrarın sağlanmasına da katkı sağlar (Önder, 2013: s. 322).

Yerel katılım iki farklı şekilde olmaktadır. Bunlardan ilki halk meclisleri, kurullar veya referanduma başvurmak gibi yasal yollarla sağlanan katılım şeklidir. Bu yolla hem yerel yönetim organlarının seçilmesi konusunda halkın rol oynaması söz konusu olabilmekteyken hem de temsil yetkisini de kazanması olağan bir durumdur. İkinci olarak, birtakım etkinlikler yoluyla da halk tarafından yerel yönetimler etkilenebilir. Baskı grupları ve halk inisiyatifleri gibi alternatif kurumlar da bu katılım yöntemlerindendir (Yaylı ve Pustu, 2008: s. 138).

Yerel yönetimler, merkezi yönetimin aksine halkın isteklerini ve tercihlerini dikkate almak durumundadır. Yerel halk, kendi bölgelerinde bulunan yerel yönetim birimlerinde aktif bir şekilde rol oynamaktadır. Bu bakımdan demokratik hayatın geliştirilmesi için de halkın katılımına yönelik imkanlar süreklilik taşıyan bir şekilde iyileştirilmeli ve bu imkanlar her daim açık tutulmalıdır (Yılmaz ve Telsaç, 2021: s. 248).

Dünyada ve Türkiye’de, sanayileşmenin ve nüfus artışının hızlanması gibi faktörlerin neticesinde yerel birimler de etkilenecek nüfusları artmış ve var olan sorunlar da bu ölçüde artmıştır. Yerel yönetimler, mevcut sorunlara çözümler üretebilmek için halkın ihtiyaçlarının farkında olmalı ve halkın fikirlerine de danışarak istişare içinde çözümler üretmelidir. Yerel

yönetimlerin demokratik olabilmesi için halkla ilişkilere yönelik uygulamaları bu açıdan oldukça önem taşımaktadır (Coşkun, 1999: s. 108).

Türkiye’de Yerel Yönetimlerde Kadın Temsili

Türkiye’de belediyelerin ortaya çıkışı çok eski tarihlere gitmemektedir. Modern anlamda belediyelerin ortaya ilk kez çıkışı Osmanlı Devleti’nde Tanzimat dönemiyle birlikte olmuştur (Bayrakçı, 2018: s. 326). Tanzimat döneminin görüş ve felsefesine dayanan belediyelerin kuruluşu, ilk olarak 1852 yılında İstanbul’da olmuş, sonrasında kurulan şehir meclisinin lağvedilmesinin ardından İstanbul’un şubelere ayrılması şeklinde bir yaklaşım sergilenerek Beyoğlu ve Galata bölgelerinin seçilmesiyle tekrardan belediye örgütlenmesine gidilmiştir (Yalçındağ, 1970: s. 54).

Osmanlı Devleti döneminden Cumhuriyet dönemine doğru gelindiğinde yerel yönetim uygulamaları devam etmiştir. Nitekim Osmanlı Devleti’ndeki 389 belediye, Türkiye Cumhuriyeti döneminde de var olmaya devam etmiş; 1930 yılında yürürlüğe konulan Belediye Yasası ile belediyelerin sayısı daha da artmıştır (Yeter, 1992: s. 14). Osmanlı Devleti’nden devralınan yerel yönetim geleneği günümüzde de gelişim göstererek ve yapısal olarak değişerek devam etmiştir.

Yerel yönetimlere katılım konusunda var olan duruma bakıldığında ise kadınlar ve erkekler için eşitsiz bir durum olduğu açık ve net bir şekilde gözükmemektedir. Bu bakımdan Cumhuriyet’in ilk zamanlarında siyasal haklara sahip olma bakımından kadınların ve erkeklerin eşit olmadığı söylenebilir. Öte yandan seçim hakkının kısıtlanması hususunda cinsiyet faktörünün öne sürülmesi uzun süreler boyunca kullanılan bir sebep olmuştur. Dünyadaki farklı örneklerde de görüldüğü üzere Fransa ve İsviçre gibi ülkeler kadınlara erkeklerden çok sonra oy hakkını tanımıştır. Türkiye’deki durum ise diğer örneklerine oranla daha ileri bir uygulama örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim Türkiye’de kadınlar 1930 yılında ilk kez oy hakkını elde ederek belediye seçimlerine katılmaya hak kazanmış, 1934 yılında ise milletvekili seçimlerinde seçme ve seçilme haklarını kazanarak siyasal haklarına kavuşmuşlardır (Eroğul, 1999: s. 206).

Türkiye’de kadınların, ilk olarak 1930 yılında belediye seçimlerinde, sonrasında ise 1934 yılında genel seçimlerde seçme ve seçilme haklarını kazanması, Türk kadınlarını batılı örneklerinden daha ileri bir düzeye taşımayı amaçlayan bir gelişmeydi. Atatürk ve düşün arkadaşları tarafından kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesine yönelik özellikle bir isteğin olduğu da oldukça net olan bir durumdu. 1930 yılında başlayan bu kademeli süreç ile kadınlar gerçekten de siyasal haklarını kullanmaya başlamış olsalar da katılımın oransal niteliğine yönelik bazı yanıtsız sorular bulunmaktadır (Tokgöz, 1994: s. 99).

Tüm bunlarla birlikte Türkiye’de kadınlar 1930 yılında Belediye Kanunu’nun kabul edilmesinin ardından ilk kez seçimlere katılmış ve bu durum özellikle Kadınlar Birliği tarafından bir başarı olarak değerlendirilerek bildiriler ve mitingler yoluyla kutlanmıştır (Gökçimen, 2008: s. 20-21). Kadınlar yerel düzeyde seçme ve seçilme haklarını kazandığı günden itibaren seçimlerde yer almış ve hem oy kullanma hem de temsil etme haklarını kullanmaya devam etmişlerdir.

Kadınların seçme ve seçilme haklarını kazanarak siyasal haklarını elde etmesi, siyasal modernizasyonun bir parçası olarak kadınları ve erkekleri eşit bir düzeye getirmiştir. Bu

şekilde ulus egemenliği kavramı herkesi kapsayıcı hale gelmiş ve siyasal katılmanın da alanı genişleyerek demokrasinin ana unsurlarından biri olan seçme ve seçilme hususundaki eşitlik durumu sağlanmıştır (Yüceer, 2008: s. 145).

Türkiye’de kadınlar seçme ve seçilme haklarını elde ettikleri tarihten günümüze kadar olan süreçte bu hakkı kullanmaya devam etmişlerdir. Ancak, kadınların siyasal haklarını kullanması temsil edilebilirlik açısından tek başına yeterli bir durum değildir. Nitekim gerek ulusal gerekse yerel düzeyde olsun kadınların siyasette yer alması bakımından bir sorun olduğu açıktır. Bu sorunların daha iyi tespit edilebilmesi için yerel düzeyde, adaylık süreci ve sonrasında kadınların yerel yönetimlerde ne derece yer aldığının tespit edilmesi önem taşımaktadır.

Tablo 1. Seçim Yıllarına Göre Türkiye’de Mahalli İdareler Seçimlerinde Adayların Cinsiyete Bağlı Dağılımı (2009-2024)

	29 Mart 2009		30 Mart 2014		31 Mart 2019		31 Mart 2024	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Büyükşehir Belediye Başkanı	21	197	44	443	36	279	94	637
Belediye Başkanı	553	14.998	554	8.635	634	7.316	1.624	12.486
İl Genel Meclis Üyeliği	2.574	28.487	675	8.575	690	8.027	1.393	10.660
Belediye Meclis Üyeliği	10.789	168.955	14.415	105.708	14.478	87.848	22.496	113.718

Kaynak: Bu tablo YSK Açık Veri Portalı (2025) kullanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Yukarıda yer alan Tablo 1’e bakıldığında 2009 yılından itibaren Mahalli İdareler Seçimlerinde aday olarak yer almış kişilerin cinsiyete göre dağılımı görülmektedir. Büyükşehir belediye başkanı aday sayılarına bakıldığında yıllar içerisinde %9,63 oranından %12,85 oranına bir yükseliş olduğu söylenebilir. Belediye başkan adaylığında ise 2009 yılındaki oran %3,55 iken 2024 yılında %11,50 oranına ulaşılmıştır. Belediye meclis üyeliği de %6’dan %16,51 oranına yükselmişken; il genel meclisi üyeliği adaylığı ise %8,28 oranından %11,55 oranına ilerlemiştir. Bu bağlamda oransal bakımdan tablo incelendiğinde adaylık statüsü ne olursa olsun erkek adayların sayısının kadın adaylara oranla oldukça fazla olduğu oldukça net bir şekilde görülmektedir.

Tablo 2. Seçim Yıllarına Göre Türkiye’de Mahalli İdarelerde Cinsiyete Göre Dağılım (2009-2024)

	29 Mart 2009		30 Mart 2014		31 Mart 2019		31 Mart 2024	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Büyükşehir Belediye Başkanı	0	16	3	27	3	27	5	25
Belediye Başkanı	26	2.877	36	1.315	38	1.317	73	1.283
İl Genel Meclis Üyeliği	265	6.291	120	2.396	111	2.428	123	2.440
Belediye Meclis Üyeliği	1.466	30.916	2.203	18.295	2.283	18.462	2.567	18.385

Kaynak: Bu tablo YSK Açık Veri Portalı (2025) kullanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 2’ye baktığımızda ise 2009 yılından itibaren Mahalli İdare Seçimleri sonucunda büyükşehir belediye başkanı, belediye başkanı, il genel meclis üyesi ve belediye meclis üyesi olarak seçilmiş kişilerin cinsiyete göre dağılımı görülmektedir. 2009 yılından 2024 yılına kadar kadın büyükşehir belediye başkanı oranı 0’dan %16,66’ya; belediye başkanı oranı %0,89’dan %5,38’e; il genel meclis üyeliği %4,04’ten %4,79’a; belediye meclis üyeliği ise %4,52’den %12,25’e yükselmiştir.

Bu bağlamda Tablo 1’de yer verilen adayların cinsiyete göre dağılımda mevcut olan durumun Tablo 2’de sunulan seçim sonuçlarında da kendini gösterdiği görülmektedir. Özellikle Belediye Başkanı ve il genel meclis üyesi olarak seçilmiş kadınların oranı günümüzde hala oldukça azken genel itibarıyla yerel yönetimlerde kadınların sayısının yeteri kadar yüksek olmadığı oldukça açıktır. Bununla birlikte ne aday olan ne de seçilmiş olan kadınların oranının %20’nin üstünde olmaması da eşit temsil konusunda açıkça bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye’de yerel siyasette kadınların katılımı hususunda dünya geneline oranla farklı bir eğilim vardır. Bu farklı eğilim kadınların yerel siyasete ulusal siyasetten daha fazla katılımı noktasında ortaya çıkmaktadır. Bu bakımdan birçok ülkede kadınların yerel siyasete katılımı ulusal siyasetten fazlayken, Türkiye’de yerel yönetime katılım ulusal düzeyden düşük kalmaktadır. Bu durumu birçok ülkede yerel siyasette ev, aile ya da mahallenin problemlerine odaklı hizmetler üretilirken Türkiye’de yerel yönetimlerin daha çok arsa, imar veya kentlerin alt yapısı vb. konulara odaklanması açıklar niteliktedir (Sancar, 2008: s. 176-177).

Çalışmanın bu kısmına kadar incelenen veriler kapsamında Türkiye’de kadınların yerel yönetimlerdeki düşük temsil oranlarına dikkat çekilmiştir. Özellikle çalışma kapsamında 2009 yılı itibarıyla incelenen seçim sonuçlarına yönelik veriler kadınların hem yerel yönetimlere adaylık hem de yerel yönetim birimlerine seçilme oranlarının yeterli düzeyde olmadığını

göstermektedir. Çalışmanın bundan sonraki kısmında ise Türkiye genelindeki bu durum karşısında Samsun ili ele alınarak daha spesifik bir durum ortaya konmaya çalışılacaktır.

Samsun Örneğinde Yerel Yönetimlerde Kadın Temsili

Samsun, 9.579 km² yüz ölçümüne sahip ve 1.382.376 güncel nüfusa sahip büyükşehir statüsünde bir şehirdir. Samsun'un 17 ilçesi bulunmakla birlikte bu ilçeler şunlardır: 19 Mayıs, Alaçam, Asarcık, Atakum, Ayvacık, Bafra, Canik, Çarşamba, Havza, İlkadım, Kavak, Ladik, Salıpazarı, Tekkeköy, Terme, Vezirköprü, Yakakent. Bu bakımdan Samsun'da toplamda 17 ilçe ve bir büyükşehir olmak üzere 18 adet belediye bulunmaktadır (T.C. Samsun Valiliği, 2025).

Samsun ilinde yerel yönetimlerde kadın ve erkeklerin seçimlerde aday olmalarına ve seçilme oranlarına yönelik genel bir değerlendirme yapmakta fayda vardır. Bu bakımdan çalışmanın bu kısmında 2009, 2014, 2019 ve 2024 yıllarında yapılmış olan Mahalli İdareler Seçimlerine yönelik cinsiyete bağlı veriler tablolar halinde verilerek Samsun ilinde kadınların yerel katılımına yönelik genel bir değerlendirme yapılacaktır.

Tablo 3. Seçim Yıllarına Göre Samsun'da Mahalli İdareler Seçimlerinde Adayların Cinsiyete Bağlı Dağılımı (2009-2024)

	29 Mart 2009		30 Mart 2014		31 Mart 2019		31 Mart 2024	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Büyükşehir Belediye Başkanı	2	8	0	17	1	8	4	19
Belediye Başkanı	3	110	9	125	9	103	26	180
Belediye Meclis Üyeliği	155	1.515	194	1.620	201	1.361	416	1.877

Kaynak: Bu tablo YSK Açık Veri Portalı (2025) kullanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Yukarıda yer alan Tablo 3'te Samsun ilinde 2009 yılından itibaren yapılmış olan Mahalli İdareler Seçimlerinde yer almış adayların cinsiyete göre dağılımına yer verilmiştir. Bu bağlamda tabloya bakıldığında büyükşehir belediye başkanı adayları olan kadın sayısının oldukça az olduğu ve 2014 yılında hiç kadın aday olmadığı görülmektedir. Buna karşılık belediye başkanı adaylarının dağılımına bakıldığında da oransal bir çoğunlukla erkek adayların sayısının daha yüksek olduğu görülmektedir. Aynı durum belediye meclis üyeliği için de geçerli görülmektedir.

Tablo 3'te yer alan aday sayılarına oransal açıdan bakıldığında ise durum daha net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Samsun ilinden belediye başkanı olarak adaylığını ortaya koyan kadınların oranı 2009 yılında %2,65 iken 2024 yılında yalnızca 9,97 puan artarak %12,62'ye çıkmıştır. Belediye meclis üyeliği hususunda da durum çok farklı değildir. 2009 yılında %9,28'lik bir oran varken 2024 yılında 8,86 puanlık bir artışla %18,14 oranına çıkmıştır. Son on beş yıl içerisinde yaşanan artışların bu kadar düşük olması ve kadın adayların sayısının bu

Türkiye’de Yerel Yönetimlerde Kadının Siyasal Temsili: Samsun Örneği (2009-2024)

kadar az olması siyasette yer alan kadınların sayısının neden düşük olduğunun da bir ön gösterimi şeklinde yerini almaktadır.

Tablo 4. Seçim Yıllarına Göre Samsun’da Belediye Başkanlarının Cinsiyete Bağlı Dağılımı (2009-2024)

İlçe	29 Mart 2009		30 Mart 2014		31 Mart 2019		31 Mart 2024	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
19 Mayıs	0	1	0	1	0	1	0	1
Alaçam	0	1	0	1	0	1	0	1
Asarcık	0	1	0	1	0	1	0	1
Atakum	0	1	0	1	0	1	0	1
Ayvacık	0	1	0	1	0	1	0	1
Bafra	0	1	0	1	0	1	0	1
Canik	0	1	0	1	0	1	0	1
Çarşamba	0	1	0	1	0	1	0	1
Havza	0	1	0	1	0	1	0	1
İlkadım	0	1	0	1	0	1	0	1
Kavak	0	1	0	1	0	1	0	1
Lâdik	0	1	0	1	1	0	0	1
Salıpazarı	0	1	0	1	0	1	0	1
Tekkeköy	0	1	0	1	0	1	0	1
Terme	0	1	0	1	0	1	0	1
Vezirköprü	0	1	0	1	0	1	0	1
Yakakent	0	1	0	1	0	1	0	1
Toplam	0	17	0	17	1	16	0	17

Kaynak: Bu tablo YSK Açık Veri Portalı (2025) kullanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 3’te yer verilen adayların dağılımından sonra yukarıda yer alan Tablo 4’te belediye başkanı olarak seçilmiş kişilerin ilçe bazında cinsiyete bağlı olarak dağılımına yer verilmiştir. Tablonun bu şekilde yapılmasındaki öncelikli amaç kadınların eksikliğinin en net şekilde görülmesini sağlamaktır. Nitekim tabloda yer alan verilere bakıldığında 2009 yılından itibaren Samsun’da belediye başkanı olarak görev almış yalnızca bir kadın belediye başkanı olduğu görülmektedir. Bu bağlamda belediye başkanı olarak görev almış kişilerin genel itibarıyla erkek olduğu ve bu tablonun kadınlar için ‘yokluğun tablosu’ olduğunu söylemek mümkün gözükmemektedir.

Tüm bunlarla birlikte çalışma kapsamında yapılan araştırmalar sonucu Samsun'da büyükşehir belediye başkanı olarak görev almış hiçbir kadın başkan olmadığını da belirtmekte fayda vardır. Öte yandan belediye başkanlığı için de durum çok farklı gözükmemektedir. Nitekim yapmış olduğumuz araştırmalar sonucunda geçmişten günümüze kadar Samsun'da belediye başkanı olarak görev alan yalnızca iki kadın belediye başkanı olarak Aysel Şenel ve Nurhan Yapıcı Özel isimlerine ulaşılmıştır.

Samsun'un ilk kadın belediye başkanı olan Aysel Şenel hakkında çok fazla kaynağa ulaşılammıştır. Bununla birlikte Cumhuriyet Gazetesi'nin geçmiş dönemli sayılarında kendisi hakkında birtakım bilgilere ulaşılmıştır. Edinmiş olduğumuz bilgilere göre Şenel, belediye meclis üyesi olarak görev alırken, Doğru Yol Partisi tarafından seçimlere bağımsız aday olarak gösterilmiştir. Bu sayede Şenel'in başka partilere oy veren seçmenler tarafından da desteklenmesi sağlanmıştır. Samsun Tekkeköy İlçesinin Büyüklü Beldesi Belediye Başkan adayı olarak gösterilen ve halkın "Hanımağa" lakabını taktığı Aysel Şenel'in seçimleri kazanmasının da kesin olarak görüldüğüne değinilmiştir (Ciğirim, 1992: s. 4).

Aysel Şenel, Cumhuriyet Gazetesinin başka bir sayısında geçen bilgilere göre seçimlerde siyasi partilerin adaylarına fark atarak, özellikle de en yakın adaya iki yüz oy ile, seçimi kazanmıştır. Seçimleri kazanmasının ardından Samsun'un ilk kadın belediye başkanı olarak kayda geçen Şenel, gazetenin ilgili sayısında yer alan bilgilere göre, 'Türkiye'nin ilk bağımsız kadın başkanı' unvanının da sahibi olmuştur (Cumhuriyet, 1992: s. 5). Öte yandan Şenel'in Türkiye'nin ilk bağımsız kadın başkanı olduğuna yönelik bu bilgiye karşın bazı araştırmalarda Şenel'den önce de bağımsız belediye başkanı kadınların olduğu görülmektedir. Örneğin Aslan (2009, s. 56-57) tarafından yapılan çalışmada 1973 Yerel Seçimlerinde bağımsız olarak belediye başkanlığını kazanan üç kadın adayın olduğu görülmektedir. Bu bakımdan Aysel Şenel'in "Türkiye'nin ilk bağımsız başkanı" olduğuna dair Cumhuriyet Gazetesi'nde yer alan bu bilginin geçerliliği ortadan kalkmıştır.

Samsun'un ikinci kadın belediye başkanı ise Nurhan Yapıcı Özel'dir. Nurhan Yapıcı Özel 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Seçimine Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti) Lâdik ilçesi belediye başkanı adayı olarak katılmıştır (YSK, 2025). Nurhan Yapıcı Özel, AK Parti'nin Ladik Belediyesi Belediye Başkan adayı olarak %62.09 oy oranı ile seçimleri kazanmıştır. Seçimler sonucunda Nurhan Yapıcı Özel, Samsun'un ikinci kadın belediye başkanı olurken, Ladik ilçesinin de ilk kadın belediye başkanı olmuştur (Samsun Kent Haber, 2025).

Tablo 5. Seçim Yıllarına Göre Samsun'da Belediye Meclis Üyeliğinin Cinsiyete Bağlı Dağılımı (2009-2024)

İlçe	29 Mart 2009		30 Mart 2014		31 Mart 2019		31 Mart 2024	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
19 Mayıs	1	21	3	27	5	25	5	25
Alaçam	2	20	3	27	4	26	3	27
Asarcık	0	18	1	21	0	22	0	22
Atakum	8	42	11	50	10	52	13	49
Ayvacık	1	17	1	29	2	28	3	27

Türkiye’de Yerel Yönetimlerde Kadının Siyasal Temsili: Samsun Örneği (2009-2024)

Bafra	8	42	9	53	6	56	6	56
Canik	9	41	14	36	8	42	13	49
Çarşamba	5	45	5	57	7	55	12	50
Havza	1	28	3	27	2	28	3	27
İlkadım	5	69	10	64	6	68	10	64
Kavak	1	17	1	29	1	29	1	29
Lâdik	2	16	2	20	1	21	1	21
Salıpazarı	1	17	1	21	2	28	3	27
Tekkeköy	1	29	2	48	4	46	3	47
Terme	4	26	6	44	5	45	7	42
Vezirköprü	3	27	3	58	5	45	7	43
Yakakent	4	14	4	14	5	13	3	15
Toplam	56	489	79	625	73	629	93	620

Kaynak: Bu tablo YSK Açık Veri Portalı (2025) kullanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Yukarıda yer alan Tablo 5’e bakıldığında ise 2009 yılından itibaren Samsun ilinde seçilmiş belediye meclis üyelerinin ilçe bazında cinsiyete göre dağılımını görülmektedir. Tablodaki verilere bakıldığında kadınların belediye meclis üyeliği konusunda da erkeklerden daha az sayıda temsil edildiği görülmektedir. Özellikle ilçe bazında durumu değerlendirildiğinde ise bazı ilçelerde bu durumun daha vahim olduğu da söylenebilir. Nitekim Asarcık ilçesine bakıldığında 2009, 2019 ve 2024 yılında yapılan seçimlerde hiç kadın belediye meclis üyesi çıkarmadığını görmek mümkündür. Bu bakımdan Samsun ilinin bazı ilçelerinde kadınların temsil oranının genele oranla daha da düşük olduğu söylenebilir.

Tablo 5’te yer alan verilere oransal olarak bakıldığında ise durum daha net bir şekilde gözükmemektedir. Bu bakımdan tabloda yer vermiş olduğumuz Samsun ilçeleri bağlamında kadın meclis üyelerinin tüm ilçelerin toplamında 2009 yılında oranı %10,27, 2014 yılında %11,22, 2019 yılında %10,39 ve son olarak 2024 yılında ise oranı %13,04 olmuştur. Görüldüğü üzere tabloda yer verilen sayısal verilere oransal anlamda bakıldığında kadınların meclis üyeliği oranlarının ne kadar düşük düzeylerde seyrettiği oldukça açık bir şekilde gözler önüne serilmektedir.

Tüm bu bilgiler ışığında, tablolar halinde incelemiş olduğumuz seçim sonuçlarına yönelik sayısal veriler de ele alındığında Samsun ilinde kadınların yeterli düzeyde yerel yönetimlere katılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Gerek adaylık gerekse seçilmişlik bakımından konuyu irdelediğimizde ortaya çıkan sonuç birbirinden çok farklı olmamaktadır. Bu bakımdan son on beş yılda kadınların oransal bakımdan %20’nin üzerine çıkamaması olumsuz bir nitelik taşısa da bu duruma yol açan faktörler incelenmeli ve tespit edilerek giderilmelidir.

Kadınlar ve erkekler arasında kentsel alanlara dair konularda kullanma biçimi, ihtiyaçların karşılanması, hizmetlerden yararlanma düzeyleri bakımından bazı farklılıklar bulunmaktadır. Cinsiyete dayalı bir şekilde ortaya çıkan bu farklılıkların dikkate alınmaması karşılığında bir dışlanma meydana gelmektedir. Kent içerisinde yaşayan dezavantajlı kesimler içerisinde bu dışlanmadan en çok etkilenen grupların başında kadınlar gelmektedir. Katılımın sağlanması yalnızca ihtiyaç ve hizmetler bağlamında değil, kapsayıcılığın çerçevesinin çizilmesi hususunda da belirleyici bir etken durumundadır. Bireylerin kentsel yaşama katılımı açısından siyasal, sosyal ve benzeri faktörlere bağlı önem ve katkının yanında nüfusun neredeyse yarısını oluşturmakta olan kadınların karar alma süreçlerine yetersiz katılımı eksik bir durumdur (Yıkıcı ve Salman, 2022: s. 1680).

Öte yandan kadınların siyasal hayattan uzak durmalarında kadınlara yüklenen toplumsal roller de etkili olmaktadır. Kadınlar erkeklerle eşit koşullarda çalıştığı zaman bile toplumun onlara yüklemiş olduğu çocuk bakımı ve ev işleri vb. sorumlulukları üstlenmektedir. Günümüzde kadınlar erkek işi olarak görülen işlerde de görülmekteyken siyasette hala eksik temsil edilmekte, erkekler ise toplumun kadınlara atfettiği rollerden kaçınarak siyasal hayatta daha fazla bulunabilmektedir. Bu bakımdan kadınların siyasette daha etkin katılımını sağlamak için aile, çevre ve toplumun desteği de önemlidir (Türel ve Çağlar, 2010: s. 18-19).

Kadınların temsil sayılarını artırmak için siyasal partilere de rol düşmektedir. Siyasal partiler, yerel örgütleri aracılığıyla merkezi yönetimin taşra teşkilatı ve de kadın örgütlerini iş birliğine davet edebilir, yerel düzeyde cinsiyet eşitliğinin sağlanması amacıyla eylem planları oluşturulmasını sağlayabilir. Yerel yönetimlerde kadın ve erkek eşitliğini sağlamak için birimler oluşturabilir (Yaylı ve Eroğlu: 2015: s. 520).

Siyasal partilerde kadın ve erkeğe yönelik eşit bir durum oluşturulması kadınların adaylıktan yoksun kalmasının ve temsil sorunlarının önüne geçeceğinden siyasal partilerin karar alma mekanizmalarında kadınların erkeklerle eşit olarak bulunması sağlanmalıdır. Aynı zamanda, kadınların siyasal yaşamda daha fazla yer alması için toplumun da desteği gereklidir. Eşitlik gibi kavramlara dikkat ederek cinsiyetler arası ayrım yapmayan bir yönetim anlayışına sahip kimselerin seçilmesi için uğraş verilmeli, aksi bir durumda toplumun siyasal alana karşı eleştirel bir bakışta bulunması gerekmektedir. Bununla birlikte, siyasal partilerin herhangi bir cinsiyet grubunu ön plana çıkarmayan bir yapı meydana getirmesi ve yerel siyaseti güç birliği içerisinde güçlendirerek demokratik bir kültürün yaygınlaşması için çaba harcaması da gerekmektedir (Üste, 2017: s. 125).

Yerel yönetimlerde kadın temsilini artırmak, var olan sorunlara tam anlamıyla bir çözüm olmasa da bu artış cinsiyete dayalı olarak ortaya çıkan eşitsizliği giderme noktasında önemli bir etken olacaktır. Bu açıdan kota uygulamalarına başvurmak veya mevcut uygulamaların geliştirilmesiyle kadın temsilinin artırılması sağlanabilir (Akyol, 2021: s. 19). Öte yandan daha öncede değindiğimiz üzere siyasal partiler tarafından birtakım politikalar üretilerek kadınların hem yerel hem de ulusal siyasette temsil edilmesi açısından var olan eksiklik giderilmelidir. Toplumun da bilinçlendirilmesi ile el ele verilerek demokratik bir yaşamın gerekliliği olan eşitliğin sağlanması hem kadınların kendilerini daha iyi temsil etmeleri açısından hem de gelecek nesiller açısından oldukça büyük önem taşımaktadır. Bu bakımdan öncelikle temsil sorununa yol açan sayısal eksikliğin giderilmesi sonrasında ise temsile konu oluşturabilecek durumlar üzerinde daha net durulmalıdır.

SONUÇ

Demokrasinin ilk ortaya çıktığında küçük kent devletlerinde uygulanan ve herkesin seçme ve seçilme hakkına sahip olmayan özelliği, günümüzde bambaşka bir hale evrilerek temsil ilkesinin de ışığında herkesin eşit haklara sahip olduğu bir yapıya dönüşmüştür. Nitekim bu dönüşüm, kadınların temsil haklarını elde etmesinde büyük bir rol oynamıştır. Siyaset sahnesinde her daim geri planda kalan kadınlar, eşit temsil anlayışıyla birlikte yavaş yavaş haklarını kazanmıştır.

Günümüzde yüksek nüfus ve temsili demokrasinin getirmiş olduğu bazı zorluklar yurttaşların haklarını kullanması noktasında birtakım sorunları da doğurmuştur. Öte yandan yerel yönetimlerin varlığı, demokrasiyi daha dar bir zeminde uygulanabilir kılmıştır. Yerel yönetimler aracılığıyla halkın katılımının sağlanması ulusal düzeyden daha kolay olmuş ve bu sayede demokrasinin işleyişi kolaylaşmıştır. Özellikle kadınların temsili hususunda konu ele alındığında ulusal düzeyden daha kolay bir şekilde temsilin sağlanabileceği söylenebilir. Bu bakımdan kadın temsili konusunda yerel yönetimler büyük önem taşımaktadır.

Yerel yönetimlerde kadın temsili konusu ele alındığında daha önce de belirtildiği gibi kadınların haklarına geç ulaştığını hatırlatmakta fayda vardır. Kadınların siyasal haklarına erkeklerden sonra ulaşması her ne kadar temsil bakımından olumsuzluk taşısa da günümüze kadar olan süreçte edinilmiş hakların kullanımı noktasında da bazı sorunların mevcut olduğu görülmektedir. Bu noktada çalışma kapsamında incelenen veriler bağlamında kadınların yerel yönetimlerde temsil edilmelerinde bazı sorunlar olduğu açıkça gözükmemektedir.

Çalışmada yer alan Tablo 1 kapsamında Türkiye’de 2009-2024 yılları arası Mahalli İdareler Seçimlerinde yerel yönetimlerde aday olmuş kadınların oranlarına bakıldığında büyükşehir belediye başkanı aday kadınların %9,63’ten %12,85’e, belediye başkanı aday kadınların %3,55’ten %11,50’e, belediye meclis üyesi aday kadınların %6’dan %16,51’e, il genel meclis üyesi aday kadınların %8,28’den %11,55 oranına çıktığı görülmektedir. Tablo 2’de yer alan seçilmiş olanların oranlarına bakıldığında seçilmiş kadınların oranlarında bir artış yaşandığını görmek mümkündür. Nitekim büyükşehir belediye başkanı olan kadınların oranı 0’dan %16,66’ya, belediye başkanı kadınların oranı %0,89’dan %5,38’e, il genel meclis üyesi olan kadınların oranı %4,04’ten %4,79’a, belediye meclis üyesi kadınların oranı ise %4,52’den %12,25’e yükselmiştir.

Samsun ilinde 2009-2024 yılları arasında Mahalli İdareler Seçimlerinde kadınların durumuna bakıldığında Türkiye genelinde olduğu gibi yüzdelik olarak bir artış olduğu görülmektedir. Tablo 3’te kadın adayların oranı belediye başkanı adaylıklarında %2,65’ten %12,62’ye, belediye meclis üyeliği adaylıklarında %9,28’den %18,14’e yükselmiştir. Büyükşehir belediye başkanı aday kadınların ise sayısının 2009 yılında 2, 2014 yılında 0, 2019 yılında 1 ve 2024 yılında 4 olduğu görülmektedir. Bu bakımdan Büyükşehir belediye başkanı kadın adaylarının sayısında da ufak bir artış olduğu söylenebilir. Samsun ilinden seçilmiş olan kadınların durumlarına bakıldığında Tablo 4’te 2009-2024 seçim yılları arasında yalnızca bir kadın belediye başkanı seçildiğini görmek mümkündür. Tablo 5’te yer alan ve Samsun’da belediye meclis üyesi olarak seçilmiş kadınların oranı ise 2009 yılında %10,27’yken, 2024 yılında %13,04 oranına yükselmiştir.

Son on beş yılın mahalli idareler seçimleri sonuçlarına yer verdiğimiz tablolarda da görüldüğü üzere hem adaylık noktasında hem de seçilmiş olanların sayısal verileri bakımından

kadınların erkeklerden daha az temsil oranlarına sahip olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde mevcut olan bu durum Samsun ilinde de aynı şekilde kendisini göstermektedir. Nitekim Samsun ilinde geçmişten günümüze kadar yalnızca iki kadın belediye başkanı olması bile durumun derecesini tek başına özetler niteliktedir.

Çalışma kapsamında incelediğimiz tüm bu veriler kapsamında söylenebilir ki kadınların yerel düzeyde temsili açısından bir sorun olduğu açıktır. Temsil oranlarının artırılması için var olan sorunların derinlemesine bir inceleme ile ortaya konması demokrasinin eşitlik ilkesinin sağlanması noktasında oldukça faydalı olabilir. Bu açıdan kadınların yerel siyasete katılımının artırılması ve kadınların aday olmaları desteklenmelidir. Ancak bu şekilde yerel demokratik bir anlayışın toplumun her kesimine ulaşması mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

- AKYOL, İ. T. (2021). "Türkiye’de Yerel Seçimlerde Kadın: 2000 Sonrası Yerel Seçimlerinde Kadınların Yerel Siyasetteki Yerinin Karşılaştırmalı Analizi". *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, VIII/13: 1-23.
- ASLAN, M. (2009). *Erillikten Dişiliğe Türkiye’de Kadın Belediye Başkanlığı*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- AYMAN GÜLER, B. (1998). *Yerel Yönetimler: Liberal Açıklamalara Eleştirel Yaklaşım*. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.
- BAYRAKCI, E. (2018). "Belediye Yönetimi". *Yerel Yönetimler*. (ed. K. Görmez ve H. Yaylı). Ankara: Orion Kitabevi: 325-365.
- CİĞERİM, C. (1992, 2 Haziran). "Demirel’in Şapkası Kazanmak İçin Yeterli". *Cumhuriyet*: 4.
- Commission for Local Democracy (1995). *Taking Charge: The Rebirth of Local Democracy*, London: Municipal Journal Books.
- COŞKUN, A.V. (1999). "Yerel Yönetimler ve Demokrasi". *Türk İdare Dergisi*, 422: 93-110.
- ÇİTÇİ, O. (1996). "Temsil, Katılma ve Yerel Demokrasi". *Çağdaş Yerel Yönetimler*, V/6: 5-14.
- Cumhuriyet (1992, 10 Haziran). "İlk Bağımsız Kadın Başkan". 5.
- EROĞUL, C. (1999). *Devlet Yönetimine Katılma Hakkı*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- ERYILMAZ, B. (2002). "Belediyelerde Demokrasi Geleneği ve Değişim İhtiyacı". *Çağdaş Yerel Yönetimler*, XI/3: 6-21.
- GÖKÇİMEN, S. (2008). "Ülkemizde Kadınların Siyasal Hayata Katılım Mücadelesi". *Yasama Dergisi*, 10: 5-59.
- HEYWOOD, A. (2015). *Siyasetin Temel Kavramları*. (çev. Hayrettin Özler). Ankara: Adres Yayınları.
- HİLL, D. M. (1974). *Democratic Theory and Local Government*. London: George Allen & Unwin Ltd.
- MİLBATH, L. W. ve Goel, M. L. (1977). *Political Participation: How and Why Do People Get Involved in Politics?*. Chicago: Rand McNally College Publishing Company.

- ORTAYLI, İ. (1985). *Tanzimatdan Cumhuriyete Yerel Yönetim Geleneği*. İstanbul: Hil Yayın.
- ÖNDER, Ö. (2013). “Yerelleşme ve Yerel Demokrasinin Güçlendirilmesi Bağlamında Yerel Katılım. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*”, IX/18: 311-326.
- PUSTU, Y. (2005). “Yerel Yönetimler ve Demokrasi”. *Sayıştay Dergisi*, 57: 121-134.
- Samsun Kent Haber (2025). “Samsun’da 31 Mart Seçimlerinde Nurhan Yapıcı Özel Ladik İlçesinden Kadın Belediye Başkanı Oldu”. Erişim Tarihi: 25.02.2025. <https://www.samsunkenthaber.com.tr/samsun-da-31-mart-secimlerinde-nurhan-yapici-ozel-ladik-ilcesinden-kadin-belediye-baskani-oldu/7651/>
- SANCAR, S. (2008). “Türkiye’de Kadınların Siyasal Kararlara Eşit Katılımı”. *Toplum ve Demokrasi*, II/4: 173-184.
- ŞEHİTOĞLU, R. ve Çarkçı, A. (2022). “Yerel Siyaset ve Katılımcı Yerel Demokrasi”. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, XIV/3: 245-260.
- T.C. Samsun Valiliği (2025). “İlçelerimiz”. Erişim Tarihi: 25.03.2025. <http://www.samsun.gov.tr/ilcelerimiz>
- TOKGÖZ, O. (1994). “Kadın Seçmen İmgesi: Türkiye’de Kadının Bireysel Siyasal Katılımı Üzerine Bir Deneme”. *Amme İdaresi Dergisi*, XXVII/4: 97-115.
- TÜRELİ, N. ve Çağlar, N. (2010). “Yerel Yönetimde Kadın Temsili- Isparta İli Örneği”. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, II/1: 16-40.
- ÜSTE, R. B. (2017). “Yerel Seçimlerin Cinsiyeti: Seçimler ve Kadın Temsili”. *İşletme Fakültesi Dergisi*, XVIII/1: 101-131.
- YALÇINDAĞ, S. (1970). “Kamu Yönetim Sistemimizin Tarihsel Evrimi Üzerine Notlar”. *Amme İdaresi Dergisi*, III/2: 20-57.
- YALÇINDAĞ, S. (1995). “Yerinden Yönetim, Yerel Yönetim”. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, IV/2: 3-19.
- YAYLI, H. ve Eroğlu, G. (2015). “Yerel Katılım Bağlamında Türkiye’de Kadın Temsili”. *International Journal of Science Culture and Sport*, Özel Sayı 3: 504-524.
- YAYLI, H. ve Pustu, Y. (2008). “Yerel Demokrasinin İlkeleri”. *Karadeniz Araştırmaları*, 16: 133-153.
- YETER, E. (1992). “Yerel Yönetimler Üzerine Düşünceler”. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, I/4: 13-21.
- YIKICI, A. ve Salman, T. (2022). “Kadın Dostu Kent Bağlamında Kadın ve Kent İlişkisi: Trabzon Örneği”. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, IX/3: 1677-1708.
- YILMAZ, V. ve Telsaç, C. (2021). “Yerel Yönetimler ve Katılım”. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 40: 235-254.
- YSK (2025). “31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçimleri İlçe Belediye Başkanlığı Seçimi Kesin Aday Listesi”. Erişim Tarihi: 08.04.2025. <https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/2019MahalliIdareler/2019ilceBelediyeBsk-AdayListesi.pdf>

YSK Açık Veri Portalı (2025). Erişim Tarihi: 09.01.2025. <https://acikveri.ysk.gov.tr>

YÜCEER, S. (2008). "Demokrasi Yolunda Önemli Bir Aşama: Türk Kadınına Siyasal Haklarının Tanınması". *U. Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, IX/14: 131-151.

EXTENDED ABSTRACT

The concept of democracy emerged many years ago, has changed over time, has been given many different meanings and has been applied in different ways. Within these different meanings and forms of application, its relationship with the concept of representation is important. In particular, today's understanding of democracy is very intertwined with the concept of representation. The rapidly increasing population structure of the world and the changing conditions have brought the concept of democracy and representation closer to each other. The understanding of democracy, which has undergone a great change with the concept of representation, has gained a new place in today's world.

The relationship between democracy and local governments is at least as important as the concept of representation. Local governments have a structure that allows the participation of citizens in a narrower area of practice. In addition to this situation, local governments have the opportunity to develop closer relations with the people, and the easier participation of the people in the administration with local participation also contributes to the idea of democracy. This situation, which is the subject of representation, can be at the level of metropolitan mayor, mayor, municipal council member or provincial general council member.

The understanding of democracy also carries the idea of equality. In this respect, while addressing issues such as local governments and representation, it is useful to consider the understanding of equality, which is one of the main concepts of democracy. Although the understanding of equality is very important for democracy, there has not been an equal situation in terms of gender throughout history. It has been a part of very difficult processes for women to gain a place in the political scene. On the other hand, women, who obtained their political rights later than men, faced the problem of underrepresentation this time.

The process of obtaining women's political rights in Türkiye and their subsequent participation in political life has also opened a new door. The recognition of political rights to everyone without any discrimination between genders has strengthened the understanding of democracy. After women gained their political rights, the way for them to be represented was opened, but considering the representation rates of women, it is clear that there is a problem in terms of equal representation. In this respect, when we look at the representation rates of men and women, it is seen that women have less representation rates. There is a lack of representation of women at both national and local levels. Increasing the representation rates of women and representing them at equal levels with men is important in accordance with the equality principle of democracy. In this respect, it is useful to draw attention to the representation rates of women before revealing the current problems.

The aim of this study is to reveal the lack of women's representation in local administrative levels in Türkiye. In this respect, in order to make a more special inference within the scope of the study, the subject of the study has been reduced to the province of Samsun. In the study, data from local government elections held in Türkiye in 2009, 2014, 2019 and 2024 were used. Within the scope of the study, local elections held in the last fifteen years

were discussed in order to make an up-to-date inference about the underrepresentation of women at the local level. In this respect, within the scope of the study, the data for the local administration elections published by the Supreme Election Board were examined by document analysis method.

When we look at the data obtained as a result of the study, it was concluded that women had lower rates than men in terms of being candidates for metropolitan mayor, mayor, provincial general council member and municipal council member. So much so that the proportion of women for each of them remained below 20%. However, the situation is no different in terms of their election status. The proportion of women elected as metropolitan mayors, mayors, provincial council members and municipal councilors in Türkiye remained at a very low level compared to men.

Within the scope of the study, after making a general inference about the representation of women in local governments in Türkiye, a narrower result was tried to be obtained in Samsun province. In this context, when we consider the issue in Samsun province, it is clear that there is a deficiency in women's participation in local governments, as in Türkiye. This situation can be clearly seen when we look at the local election results of the last fifteen years. It is seen that women are less represented than men in terms of both being a candidate and being elected. On the other hand, it is noteworthy that only two female mayors have been elected in Samsun from past to present and no female metropolitan mayor has been elected.

It is possible to make some inferences as a result of the data examined within the scope of the study. It is an undoubted fact that there is a lack of women's representation in local governments in Türkiye. The results of the local elections of the last fifteen years confirm this situation. In the context of the municipalities we have discussed due to our subject, it is clearly seen that there is a deficiency in being a candidate in the elections. In this respect, it is seen that women have lower levels than men in terms of both being a candidate and being elected.

In the light of all these data, it is possible to conclude that women in Türkiye have some problems in being candidates and being elected in local governments. As a matter of fact statistical data examined within the scope of the study reveal that women had almost non-existent representation rates in some cases. The unchanging picture of women in the last fifteen years should serve as an example for the solution of problems for the next fifteen years. Existing problems should be identified in order to increase the level of representation of women and to ensure equal representation. Viable solutions to the identified problems should be brought and the way to equal representation should be opened.